

REDACCIO :

Josep Pallach
26, Rue Constantinople, PARIS (8^e)

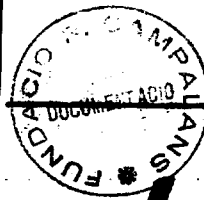
ADMINISTRACIO :

Antoni Iborra
13, Rue Bassano, PARIS (16e)

C. Ch. Postaux 4163-90 - PARIS

Preu de l'exemplar : 15 francs.

Suscripció l'any : 150 francs.

**FEDERACIO
DEMOCRACIA
SOCIALISME**

Endavant

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

HA MORT A CATALUNYA el President del Consell Nacional de la Democràcia Catalana

**L'enterrament fou una manifestació de fidelitat a Catalunya.- Noves detencions a Barcelona.- El governador «prepara» el Congrés Eucaristic assassinant els sindicalistes i empresonant els demòcrates catalans
Ràtzies d'Universitaris i d'obrers**

JOSEP POUS I PAGES, PRESIDENT DEL C.N.D.C., HA MORT

Barcelona 15 febrer. — Avui als 79 anys d'edat ha mort a Barcelona el gran escriptor Pous i Pagés. La seva personalitat tan política com literària ha estat molt rellevant. Actualment era el president del Consell Nacional de la Democràcia Catalana.

L'ENTERRAMENT

Barcelona 16 de febrer. — Avui dissabte a les 3,30 de la tarda ha tingut lloc l'enterrament de J. Pous i Pagés president del CNDC.

Tot el matí les més prestigioses personalitats de la política, les arts i les

lletres expresaren el seu condol a la família.

Desde primeres hores de la tarda una gran multitud que es pot calcular en unes 10.000 persones, s'estacionà en els carrers pròxims al seu domicili.

La policia prengué extraordinàries precaucions, estacionant-se a tot el llarg del recorregut. Elements de la secreta eren identificats entre el públic.

Entre la gent hi havia representacions de totes les edats i classes socials. A tres quarts de 4 el fèretre inicià el seu recorregut fins a l'església de la Concepció on és despedí el dol.

Entre les nombroses corones i inscripcions que l'acompanyaven, llegirem « el CNDC al Mestre », « FPR de C a Pous i Pagés », « els joves a Pous i Pagés ». Seguiren el fèretre els seus familiars i immediatament una presidència integrada pels Srs. Puig i Cadafalc, Carles Riba, Aramón i Serra, Alexandre Gali, Maspons i Anglasesell, representants de totes les organitzacions polítiques i culturals del país, juntament amb representacions de València, Mallorca i Euzkadi. Assistí també a l'enterrament Monsieur Perier, Cònsul General de França a Barcelona.

Es feia notar especialment la presència de molts universitaris, vestits d'uniforme d'oficial.

El pas de les despulles del President del CNDC i de la multitud que l'acompanyava era presenciada per nombrosíssim públic desde les aceres i balcons.

Despedit el dol foren molts encara els que acompanyaren el fèretre fins al cementeri de l'Est.

LA REPRESSIO

Barcelona, Març. — L'enterrament del President del C.N.D.C. ha donat lloc a una nova repressió policíaca. Dotzenes de persones han estat detingudes i interrogades pel sol fet d'haver assistit a l'enterrament. La policia acostuma a presentar-se a la nit a les cases i procedeix a un minucios registre, emportant-se'n les persones que li interessen sense donar cap mena d'explicacions.

Són severament interrogades per la brigada politico-social dirigida per Polo o bé pel Servei d'Informació Militar de

Lopez Moreno. Lopez Moreno vigilà personalment l'enterrament del President, dirigint un equip d'una cinquantena de policies. Son aquests els que practiquen actualment les detencions. Els detinguts passen directament a Jefatura on són incomunicats.

Barcelona, Març. — En els funerals del President del C.N.D.C. es presentaren igualment una trentena de policies i procediren a apuntar els noms i a demanar la documentació de tots els assistents. Es temen noves detencions.

COLL I ALENTORN DETINGUT A LA MODEL

Barcelona, Març. — Entre els detinguts a la Model figura Miquel Coll i Alentorn. Enginyer Tèxtil, i un dels millors historiadors de Catalunya, és membre de l'Institut d'Estudis Catalans, i un dels més coneguts intel·lectuals cristians, amb nombroses relacions a l'Estranger.

Coll i Alentorn, que ha estat recentment molt malalt, i és pare de vuit fills, fou un dels més maltractats per la policia. Detingut primer durant 48 hores a la Jefatura fou després deixat en llibertat. El dia 6 fou detingut i portat directament a la Model. El Governador li ha imposat la detenció aplicant-li la Llei de Vagos i Maleantes.

EL GOVERNADOR TE POR I PREPARA UNA RATZIA CONTRA ELS CIUTADANS HONESTOS

Barcelona, Març. — Una gran quantitat de joves universitaris i obrers han estat detinguts i interrogats. Tot confirma que es prepara una monstruosa ràtzia d'elements coneguts pels seus sentiments catalanistes, sense excloure'n — al contrari — els elements cristians. El Governador ha donat ordre « de no afuixar », i cerquen llocs per guardar els presos. Es fa la preparació del Congrés Eucaristic, que ha donat molts de malde caps al senyor Acedo i durant el qual tem que els catòlics honrats expliquin als seus correligionaris les inmoraltats i els crims dels feixistes.

S.J.C.

COORDINACIO CATALANA DENUNCIA LA REPRESSIO FRANQUISTA

COORDINACIO CATALANA s'ha associat plenament a la gran campanya de protesta de totes les organitzacions obreres i liberals contra la criminal repressió franquista que s'ha manifestat darrerament en els processos de Barcelona i de Sevilla contra la CNT i l'assassinat dels 5 de Barcelona.

COORDINACIO CATALANA denuncia de nou enèrgicament davant del món civilitzat la nova etapa de terror policíac — registres, detencions, maltractes — que torna a estendre's a Barcelona, amb el pretexte de l'assistència a l'enterrament del President del Consell Nacional de la Democràcia Catalana, i del que són víctimes ciutadans acusats de sentiments democràtics.

Al denunciar aquests fets davant de l'opinió internacional — en un moment en que s'entaulen noves negociacions amb el dictador — continuem expresant la nostra confiança en la dignitat i en el coratge del nostre poble, el qual — com ho feu ara fa un any — sabrà ancorrar de nou, si és necessari, el tórbol joc del franquisme.

Moviment Socialista de Catalunya, Front Nacional, Estat Català, Moviment Demòcrata-Cristià de Catalunya.

LA MORT DEL MESTRE POUS

PER JOSEP PALLACH

Les noves de la malaltia es feren insistents; finalment la lletra de Barcelona ens diu el fatal desenllaç. El President del Consell Nacional de la Democràcia Catalana ha mort, i el seu enterrament ha estat un nou acte d'homenatge i de catalanitat. Mort i tot — mort més que mai — el Mestre Pous continua éssent el que fou durant tots aquests anys a Barcelona: el nexa de totes les manifestacions catalanes, l'esperó de tantes rebel·lies, l'animador de moltes inquietuds que el sobreviuen i que prendran finalment volada a la Plaça de San Jaume. En aquest dia que el Mestre esperà tant, i que no ha pogut veure.

Homes de més edat l'han conegut millor que jo, i deuran parlar dels altres aspectes de la seva rica personalitat. És únicament del Pous d'aquests darrers anys que jo puc fer esment. La seva producció literària — prou se'n planyia a voltes! — es veia constantment limitada per les necessitats de l'acció política. Les dues coses anaven lligades en el seu esperit però, i conscient de les exigències del moment, s'entre-gava plenament a l'obra del C.N.D.C. El Mestre Pous durant tot el temps que vaig tenir la sort d'apropar-lo no fou mai avar ni del seu temps ni de la seva persona. Més jove que tots nosaltres, a setanta quatre anys, era sempre el primer a les reunions. A qualsevol hora del matí podia anar-hi, que el trobarieu a punt. Volia posseir tots els fils d'aquesta tela de Penèlope que és la conspiració espanyola; i així li donava una feina immensa i devia provocar-li sovint fatiga i a voltes enuig. Mai no vaig poder copsar ni un ni altra; mai el seu fàcil entusiasme no s'enterbolí per un descoratjament durador. La policia el vigilava — àdhuc el seu cadàver ha anat seguint, a distància — però això no era obstacle, quan les circumstàncies exigien la més estricta clandestinitat, perquè es decidís a burlar la vigilància a cops de taxi o de cases amb doble sortida. Pous i Pagés es sentia jove i plé de força per afrontar els perills. Que aquestes forces i aquest prestigi moral indiscutit s'hagin hagut d'esmerçar inútilment en convèncer altres catalans de la puresa de les seves intencions — no és pas la més triada paradoxa del nostre temps, i potser posa de relleu un dels aspectes deplorables del nostre caràcter nacional. Però oblidem avui tota al·lusió a les seves desil·lusions.

Pous i Pagés era el President nat. L'home sentia vibrar dintre seu — i sabia doncs acoplar-les — les diverses cordes d'aquest instrument, que segurament podia haver fet més del que feia, però que en aquell passat abatiment de Catalunya féu ja quelcom de preciós: ser-var intacte la fe dels grups polítics democràtics, ésser un punt de partida per la represa de la vida política catalana, fixar les grans línies d'aquesta política...

El Mestre, i amb ell coincidirem gairebé tots els partits del C.N.D.C. (no tots, per desgràcia i d'ací vingué la crisi d'aquest organisme), volgué que el Consell fos molt més del que era. Per això calia resoldre essencialment dos problemes: el primer, les relacions amb el Govern de la Generalitat. Algun dia s'escatirà perquè aquesta qüestió no pogué ésser mai solventada — i tant de

bo que la història no demani comptes als que no saberen o no volgueren resoldre-la! Recordem simplement que la lletra de dimissió del nostre company Serra i Moret, del seu càrrec de Conseller del Govern de la Generalitat, de data 23 de desembre del 1947, denunciava la « fallida de l'entesa cordial amb els catalans que resisteixen a l'Interior la tirania franquista especialment amb el C.N.D.C., aplec de patriotes abnegats de totes les tendències ».

Repetim que no és el nostre intent envierar naires ja cicatritzades però de les quals ha sofert i sofreix encara el cos i l'esperit de Catalunya. Ens sembla un deure avui, el 1952, remarcar que el President féu saber clarament a qui calia indicar-ho, la seva ferma voluntat d'obtenir l'entesa i indicà les bases del diàleg que el C.N.D.C. propiciava. Diàleg possible, que no passà de monòleg.

L'altre qüestió a resoldre era la del pacte amb les dues sindicals, CNT i UGT, les quals per una perillosa projecció de la política espanyola formaven aleshores part de l'A.N.F.D.

L'èxit en aquest cas acompanyà al President del Consell. I dic al President perquè ell fou el principal animador de la penòncia que constituïrem amb la CNT, i de la qual havia de sortir el Comitè Permanent de la Democràcia. Ací sobretot no escatimà esforços, reunions conjuntes, consells constants als que ens encarregaren la representació del CNDC, encoratjaments. El Mestre — i és aleshores

SOLIDARITAT ENVERS ELS COMPANYS DE L'INTERIOR

« No oblideu que sense recursos econòmics es pot fer molt poca feina, i creiem coincidir amb vosaltres al dir que estem en el temps de fer-ne molta de feina, feina que només es durà a terme si hi posem tots el màxim de sacrifici... »

Estàs d'acord company exiliat amb aquests mots dels nostres camarades de l'Interior? Ets socialista? Ets obrer? Ets català? Ajuda doncs a fer aquest immens treball que hem de fer tots plegats. El nostre sacrifici, és mínim comparat amb el dels nostres germans de Catalunya! Contribueix a la subscripció oberta pels companys de l'Interior!

SUSCRIPCIO

Total anterior Interior: 62.300. Exil: 121.570 frs.

Llista n.º 10. — Secció de Burdeus, 3.300 frs.; F. G., de Mirabel aux Baronnies, 250; J. E., de Toulouse, 400; M. M., id., 200; S. B., id., 500; A. M., id., 500; Secció de id., 400; A. M. de Ville-neuve s/Lot, 650; R. E., de Burdeus, 150; B. J. id., 150; F. B., id., 150; S. T., id., 150; M. B., id., 150; M. J., id., 150; E. A., id., 150; A. P., id., 150; M. G., de Lorient, 1.000; Secció de Perpinyà, 2.200; M. S., id., 3.000; P. C., id., 1.000 J. A., id., 500; E. B., id., 100; P. J., de Peyrestartes, 1.000; E., de Malakoff, 1.000; V. G., de St.-Martin-le-Beau, 500; J. T., de Neuilly, 500; L. U., de Paris, 500; J. S., id., 600.

Le gérant: A. IBORRA.

Société Parisienne d'Impressions
4, Rue Saulnier. — PARIS (IXe)

hores que pels socialistes catalans ho fou més que mai — ens mostrà que apreciava per damunt de tot l'enorme transcendència de la incorporació de les forces sindicals a la política catalana. El Pacte reeixí — àdhuc si alguna dia, com tantes coses, cal renovar-lo —. La prova en són les relacions estretes i cordials que des d'aleshores lliguen els partits del C.N.D.C. i les forces sindicals. Sobretot: les jornades de Març de l'any passat, les quals provaren una vegada més que és damunt de la classe treballadora i de les noves generacions que reposa l'esdevenidor de Catalunya.

Si intento resumir-les, em sembla possible sintetitzar en tres importants direccions el pensament polític del Mestre en el període que jo vaig conèixer-lo.

La primera, és la voluntat decidida de reanimar i d'aplegar en una comuna voluntat les forces de Catalunya, les de l'Interior i de l'Exili; d'utilitzar-les en funció de les possibilitats que el moment internacional oferia. Amb la ferma intenció de no renunciar a res; al contrari, desitjós d'obtenir el triomf total de les reivindicacions catalanes.

La segona és la certesa que això només era possible si s'aconseguia la total incorporació del Moviment Obrer. Pous, que no era socialista, no ens contradeia mai quan li dèiem que ara corresponia al proletariat català prendre la capdavantera en la reivindicació nacional catalana, tantes vegades traïda per les classes decadents. Potser no hi estava d'acord; no ho sé. Segurament discrepava en la concepció històrica general que aquesta afirmació implica. Però el seu profund sentit nacional — i la trista experiència de cada dia en les seves relacions amb certs representants d'aquestes classes — no li permetien de negar el fet. Seguia amb molta d'atenció l'evolució dels nuclis sindicals que l'apropaven, i era plenament conscient del gran paper que el dia de l'alliberació hauran de jugar els sindicats en l'acció de lluita i de reconstrucció que caldrà enfocar.

Finalment — i era ara el vell federal emporanès que parlava en ell — afirmava la decidida voluntat intervencionista de Catalunya en els afers peninsulars, convençut que en la nostra capacitat d'organitzar una societat civilitzada a Espanya reposaven les pròpies garanties de l'existència catalana. La plena catalanitat de les noves generacions i de les classes proletàries, eren en realitat condicions d'aquesta reeixida de la missió catalana.

Aquestes són les ratlles que em suggerix la mort del Mestre. Possiblement deformen la seva fecunda humanitat, com deforma sempre qualsevol aspecte parcial de les coses humanes. Sols intento amb aquests mots senyalar perquè, junt amb els noms coneguts que assistiren al seu enterrament — algun dels quals, aquells dies del 47, quan tantes coses eren possibles, provocà la seva amarguesa — hi anaren també, obcurament i silenciosos, densos nuclis de les noves generacions obreres i socialistes. Elles servaran el mestratge de Pous i Pagés com una de les més preuades lliçons d'intel·ligència i de coratge que, en aquests anys d'oprobri i de dolor per Catalunya, ha pogut donar un català als altres catalans.

NOVES DE CATALUNYA

EL PUBLIC CATALA CONTRA EL FRANQUISME, LA CORRUPCIO I EL DESBALLESTAMENT DELS SERVEIS PUBLICS

Barcelona, Febrer. — El passat diumenge dia 27 a conseqüència d'una averia en la línia dels ferrocarrils de Barcelona a Puigcerdà, queda interrompuda per unes quantes hores la circulació dels trens que baixen de la Molina i Ribes.

Les anomalies en aquesta línia com en totes les dels ferrocarrils de l'Estat, són constants. Però és especialment aquesta una de les més afectades i on els retrassos són més accentuats, sobretot els diumenges en els últims trens que són els més utilitzats pels esquiadors que tornen de Núria i de la Molina.

Aquest diumenge però, no es tractà d'un parell d'hores. Degut a una averia en el cable de la línia, el comboi que té senyalades les 10.30 de la nit com a hora d'arribada, arribà una part d'eïl a les 2.30 de la matinada, el reste no arribà fins les 7.30 del matí del dilluns, després d'estar estacionat 5 hores a Ribes a 10 graus sota zero.

La protesta, aquesta vegada ha estat immediata i contundent. Els esquiadors que integraven la primera expedició, en arribant a l'Estació del Nord, deixaren tots els vagons sense portes, vidres ni seients. Mentres els altres cremaven part de l'Estació de Ribes.

La RENFE denuncià els fets a l'autoritat governativa i demana a la Federació Catalana d'Esquí una indemnització de 30.000 ptas.

Tota la premsa de Barcelona publicà una nota de la F.C. d'Esquí en la que s'anuncia que com a represàlia pels fets

la RENFE suspenia tots els trens especials i anulava les rebaixes a que tenien dret tots els federats.

La policia està interrogant a 82 esquiadors, entre ells varies noies. Set esquiadors estan pendents de judici.

ELS PAGESOS NO DONEN EL BLAT

Barcelona, febrer. — Fa dies que la premsa de la província va repetint una nota del governador F. Acedo, en la qual conmina a tots els pagesos a que entreguin el cupo del blat.

A hores d'ara no arriba a un 10 % el número de pagesos que ho han fet. Els pagesos de Catalunya es neguen rondonament a obeir les disposicions governamentals fent cas omís de totes les amenaces.

L'esperit d'antifranquisme i resistència, és cada dia més viu i extès entre els catalans. Els camperols no en resten gens al marge. Desde fa anys en neguen sistemàticament a obeir les directrius del govern i en més d'un lloc s'han revoltat contra els seus representants en especial els odiosos « inspectores de tasas », que correntment es veuen obligats a abandonar els pobles protegits per la guàrdia civil per tal d'evitar el linxament. Més d'un cop, se n'ha trobat algun de mort en un camí sense aconseguir determinar els autors del fet. (Granollers, març de 1951).

RESSO DE LES DECLARACIONS DE TRUMAN

Barcelona, Febrer. — De tot el país ens arriben notícies de la satisfacció i aldarull que han produït les últimes declaracions del president Truman sobre Espanya i la política franquista.

En contraposició a les manifestes mos-

tres de satisfacció de tot el poble català i de l'espanyol, els franquistes i en especial en els medis governamentals han produït un gran disgust que es manifesta en les grolleres reaccions de tota la premsa dirigida.

BARALLES FALANGISTES

Barcelona, Març. — Les baralles entre els falangistes durs i tous continuen. Ultra la campanya de « Destino » contra l'alcalde de Barcelona per la « situació miserable » de la vila « que donarà una impressió pèssima als turistes i als pelegrins del pròxim Congrés Eucarístic », hi ha hagut una nova baralla entre el governador i la « Solidaridad Nacional », el diari oficial de Falange. El governador ha imposat una multa de 1.090 pessetes al diari. Luys Santamarina, el director, ha sortit cap a Madrid a protestar prop de les jerarquies falangistes.

VAGUES A CALELLA

Barcelona, Febrer. — El mes de Gener, els treballadors de la Fàbrica Llobet, de Calella, presentaren unes determinades reivindicacions a l'empresa. Davant de la negativa d'aquesta a atendre les peticions, declararen la vaga. Els burgesos decidiren aleshores accedir a la petició, i el conflicte semblava resolt. Intervingué, però, el governador civil, que clausurà la fàbrica durant quinze dies, com a càstig als treballadors que s'havien atrevit a una acció reivindicativa, i també com a penalització als burgesos que hi havien accedit. Foren detinguts cinc obrers i conduïts a Barcelona.

MES PAPISTES... QUE LA CENSURA

Barcelona, Març. — En el Teatre Calderón, actua una companyia de revistes, A l'entrada del teatre hi havien uns cartells, que els joves d'Acció Catòlica consideraren atemptatoris a la moral pública, i es dedicaren a embrutar-los amb quitrà. Per la seva part, l'empresa no considerà oportú retirar els cartells, i aquests continuen ostentant les marques del « pudor » catòlic.

DECLARACIONS DE GIRON

Barcelona, Març. — Les declaracions de Girón, ministre del Treball, anunciant que no hi hauran augments de sou, i que el que vulgui guanyar més, que treballi més, han causat una pèssima impressió en els mitjans treballadors, fins a l'extrem que en una reunió d'enllaços sindicals, un d'aquests amenaçà amb la vaga general si es porta a terme la línia de conducta anunciada per Girón.

MES INMIGRACIO

Barcelona, Març. — Es calcula que cada any arriben a Barcelona 30.000 persones, procedents del Sud d'Espanya, i que fugen de la misèria horrorosa que allí impera. Aquests tugiutius de la gana viuen quasi exclusivament en barraques, a raó de unes 6.500 persones per Ha. Cal tenir en compte que la densitat normal a l'exemplar barceloní es de unes 100 persones per Ha. Segons una memòria publicada recentment pel Tribunal Tutelar de Menores, hi ha entre la població infantil d'aquestes barraques un percentatge d'anormalitat i deficiència d'un 81.5 %.

El latifundisme imperant a les seves regions d'origen, es el principal culpable d'aquesta dolorosa situació. En una de les províncies del Sud, 230.000 Ha. de terreny pertanyen a set propietaris.

CATALUNYA I ELS AMERICANS per M. MIQUEL

Els americans, malgrat dubtes i vacil·lacions, prossegueixen l'equivocada i nefasta obra començada per l'almirall difunt. Malgrat la sèrie d'oportunes advertències, l'Estat Major americà continua preparant el seu pla estratègic, cercant les bases militars — a l'Espanya de Franco ! — per a fer cara a qualsevol eventualitat.

El pitjor que podria passar fóra que aquesta actitud produís entre els exiliats un clima de descoratjament i de negligència, que ho fóra en realitat de comoditat. Si es diu que les pobles disposen sovint d'un gran elevat d'intuïció per a copsar els esdeveniments, no cal oblidar que aquesta depèn de l'activitat dels militants conscients, que saben no desespèr-se, i no perdre la confiança en els principis bàsics de la nostra lluita i en la fermesa del nostre poble amant de la llibertat.

Ha passat ja l'època del lerrouxisme. Ja no poden comprar-se els vots a duro. Ja no és possible avui servir-se d'un poble. El progrés social i l'evolució política d'aquests darrers cinquanta anys exigeixen avui servir al país. Cada dia és major el nombre de gent de totes les classes socials que es preocupen de la cosa pública. Els problemes de caràcter polític i social prenen cada dia més envergadura i atenyen major quantitat d'interessos generals. Molts d'ells ja no poden defugir solucions collectives. municipals o nacionals. Si els americans creuen doncs que tractant amb dues dotzenes de franquistes tenen el país al seu costat, s'equivoquen. Si això esperen,

proven que estan absents de la realitat, com ho estan oblidant que Franco estava contra les democràcies i que no ha canviat ni canviarà mai.

Però si ells estimen la llibertat, més l'estimem nosaltres, malgrat els anys de dictadura i de corrupció. La història de Catalunya està plena de fets que demostren la tradició liberal i democràtica dels catalans. Es per això que els dictadors espanyols — Primo de Rivera ja — intenten sempre sotmetre Catalunya. Però fou Primo el que fou derrotat per Catalunya, on es proclamà la República abans que a cap altre lloc d'Espanya. Igual ocorrerà ara. Catalunya serà la que liquidarà el règim actual de vergonya i de corrupció. L'acció comuna de la Resistència Catalana, liberal, social i nacional es converteix en la necessitat primordial de l'acció política del moment.

No perdem l'esperança en les forces vitals del nostre poble. Març del 1951, gesta gloriosa i plena de ressonància internacional, no fou única. Novembre darrer, « eleccions » sabotejades conscientment amb la gran massa d'abstencions sense comptar els vots contra Franco, ignorats de tot-hom puix l'escrutini no és públic.

Si els tractes militars comporten una ajuda econòmica, tant sol·licitada per Franco, servirà per enriquir les jerarquies i augmentar la corrupció. El poble continuarà passant misèria, visquent a les barraques, treballant jornades de catorze hores... Voleu encara altres causes que mantinguin l'esperit de revolta?

FIDELITAT A CATALUNYA

Cobejar la fortuna, gaudir una vida folgada i plena de facilitats sense esculls ni malaurances és un desig estès i corrent. Es humà. Realitzar-lo, però, és tan difícil com fugir d'un gàbia un passarell i tan fàcil com dir mal d'altri. Reeixir o fracassar en empreses d'aquesta mena depèn de l'esforç que hom hi esmerça i també — i sobretot — si es prescindeix de miraments.

Entre nosaltres, per exemple, entre els refugiats, n'hi ha alguns que han fet fortuna i, en canvi, la majoria són tan pobres com pels volts del febrer del 39. I amb això no hem dit que aquests són millors que els altres ni que els enriquits són pitjors. Tot simplement hem dividit l'exili en dos grups, el més nombrós constituït pels « econòmicament febles » i el menys nodrit pels afortunats. Podríem, naturalment, fer altres subdivisions, però aquestes depassarien el camp estrictament econòmic, com fora el cas de certs polítics aprofitats que arribaren rics i que constitueixen un grup notori i apart.

L'exili, doncs, per aquest costat, ha estat i és vulgar, exactament com aquella gent que mai no han passat el brancal de la porta de casa llur per inquietuds polítiques. No, l'exili no és una quimera, ni un estol d'homes travessant muntanyes, enduts per un ideal, ni tampoc una divagació mental, ni una abstracta rebel·lió dels sentiments. No, no! L'exili és un troç de la democràcia republicana, una part del nostre poble, la part que va considerar l'exòde com l'únic camí de salvació i que avui la trobem

escampada areu del món.

Volguer fer dependre la permanència d'aquest únicament de raons morals o polítiques ens conduiria a conclusions errònies. Alguns ho fan, però. Es per això que molts, massa, consideren el nostre cas com un fenomen anormal, gens ni gota vinculat amb la realitat present.

I per tant, si acceptéssim que qui saplos no emprenen el viatge de retorn per por de repressàlies; que altres s'han fet fora de casa una situació econòmica millor que la que tenien a dins i que no els convé momentàniament abandonar; i molts, els més, que no volen doblegar-se davant la injustícia i l'anti-libertat, i que tots plegats detesten Franco i el seu règim, segurament que podríem exposar el nostre cas en forma entenedora a qualsevol ciutadà, fos del país que fos, i que aquest comprendria la humaníssima actitud nostra.

S'ha volgut presentar l'exili com un corrent ideal, sense cap defecte, plè de virtuts, animat per un complex d'allucinat i justicier, talment com si fos un fill espiritual del Quixot. I el Quixot és castellà. Només castellà. L'universal és l'humaníssim Sancho Pança, i el nostre exili que ha estat el d'ell continua incomprès perquè resta explicat pels succeïdants del Quixot de Castella i dels castellanitzats.

Així, deshumanitzat i estafat, el nostre plet conserva rasons de guerra civil. I encara és conflicte. I encara no és problema. Per això no hi trobem ni hi trobem solució.

Enric BRUFAU.

Els dòlars i l'orgull hispànic per M. SERRA I MORET

En temps de la República va fer-se cèlebre la llegenda del gitano de Granada el qual, havent-li ofert cent pessetes per a que donés el vot a la reacció, va centestar amb altivesa: En mi hambre mando yo.

Aquells temps han passat, sino pels gitans i els indigents, almenys pels senyors i els paràsits que roseguen la carcassa de l'Espanya insepulta. Aquests no pateixen fam en el sentit literal de la paraula, però pateixen mals pitjors, com la ganduleria, la degradació, la baixesa i altres tares congènites que els fan completament inaptes per a la vida. Aquests estan condemnats a pidolar i a abordar els que els disputen les engrunes que resten a la taula dels pobles civilitzats. Aquests són captaires permanents que es dobleguen, s'agenollen i cferexien els germans i el país a canvi d'un rescò.

De tates maneres, cal reconèixer que el Mécenas que els ha sortit és un pinyol de mal escurar. Ells sentien a dir que Nord Amèrica repartia milions entre els països amics i varen trucar a la porta del que els havia arrabassat els restes de l'imperi colonial. Per tal d'agradar-li, es varen maquillar i es disfressaren de verge immaculada, decandida en l'esforç de salvar la seva puresa contra els assalts del comunisme. Martin Artajo i altres vestals d'Acció Catòlica foren els encarregats de representar la comèdia car els xacals de la Falange no eren ben vists ni dels catòlics dels Estats Units. I va començar aquella cantarella per el amor de Dios, tan familiar a tots els espanyols. I com que en aquesta època correpudat fins la prostitució s'exerceix amb patent o a comissió, els nens d'Acció Catòlica varen cercar agents retribuïts a la Cambra i al Senat

de Washington i els dòlars, en comptes d'anar cap a Espanya, feten el camí invers.

Finalment, al cap de dos anys de fer tots els papers de l'auca, l'Import-Export Bank va atorgar un crèdit de \$62.500.000. I aleshores va començar un altre calvari per la canilla franquista. Ella es pensaven que allargant la mà els dòlars rajarian naturalment, però va resultar que cada lliurament era discutit, sospesat, esmenussat i la seva inversió intervinguda fins al final. La cosa no podia ésser més vexatòria ni menys adequada a la dignitat del receptor. Al cap de dos anys d'haver sofert tates les tortures i enaiguaments, encara no han pogut dispençar de la totalitat del crèdit, el qual, val a dir-ho, és reembessable i granya interès.

L'èxit, però, fou l'any passat, quan el Congrés nordamericà, contra el parer del President Truman, va votar cent milions per a Espanya dintre el quadre de l'ajuda mutual. Les onze mil verges es van posar en moviment i tet foren obsequis als militars, diputats, senadors i tècnics nordamericans, car aquesta vegada sí, aquesta vegada els dòlars vindrien a volta de correu. S'escau, però, que encara no han vingut, malgrat haver ofert un milió de combatents i unes bases aèries i marítimes com no s'en trebarien enlloc. En canvi, Eisenhower primer i Truman després, es permeten unes frases inconvenients per l'amor propi franquista. On sem? Què passa? Hem acabaria per creure que es tracta d'una ensarronada. Però no, no pot ésser! El clàssic orgull espanyol està endregat i es guarda per un altre Cavite o Anual. Els captaires són prudents, no temen els desaires, els pedeu sotmetre a totes les proves. L'orgull existeix, no en

Ara fa un any que el poble de Barcelona inicià el gran moviment popular que culminà en la vaga general catalana més unànim que mai ha conegut la nostra terra. Secundats pel poble germà d'Euzkadi, els cbrers de Catalunya mostraren així, a la cara d'un món internacional oficial que volia ignorar-los, que no es resignen a la tirania.

Poques setmanes després s'iniciava per part del E. U. — malgrat la oposició de les sindicals americanes i de tot el món democràtic europeu — una política d'estira-i-arrença econòmica, que encara continua i que Franco utilitza per apuntalar el seu règim malmenat, però que finalment, malgrat la xerrameca oficial, és liquidarà per la fallida de Franco i dels seus prctectors.

L'onada que durant la primavera passada submergí la vida orgànica de l'Estat espanyol no era pas — alguns ja se n'adonen — un moviment superficial. Arrelava en les profunditats biològiques i sociològiques de Catalunya, en aquesta zona misteriosa i cremant que ha permès la nostra terra de triomfar contre segles d'opressió, i que ha denat al proletari català la reputació d'ésser el més combatiu d'Europa.

Catalunya retorna d'una llarga nit, la fosca de la desfeta i de la repressió que encara dura. Es causa d'aquest retorn el fenomen estrany de les generacions, tal com apuntava un periodista estranger durant les jornades de Març? Tant se val. El fet existeix i és amb ell que han de comptar els feixistes, els estratègues i els negociants. Res ni ningú podrà aturar la marxa ascendent repressa amb esclat. Durant aquest darrer any Catalunya ha anat provant que retreba l'esperit combatiu i que no accepta el desballestament de la vida social, el robatori organitzat per l'Estat, la misèria i el crim. I d'aquí venen els processos de terror i aquesta recrudescència de les activitats policiaques, que denuncia avui COORDINACIO CATALANA. D'aquí també la represa de les negociacions amb les comissions americanes, susceptibles d'engreixar alguns estraperlistes, i de satisfer l'afany de luxe de certes « generalas ».

S'equivoquen però els botxins i els lladres; ni els uns estemordiran l'esperit de rebellia, ni els altres enterboliran l'ansia de viure en una societat honrada. Catalunya fa la seva via, segura del que pot i del que vol; decidida a cercar la col·laboració dels altres pobles hispànics per a plantejar la darrera batalla. Aquest últim combat el lliurarà el nostre poble quan i on li convingui, sense deixar-se portar per maniobres provocadores. Però quan arribi l'hora, poden estar segurs els nostres adversaris que aquesta será tricornfant.

Ajudem els exiliats a forjar l'instrument de lluita que ha d'obrir-nos esbattanades les portes de la Pàtria.

dubteu, i existeix intacte. Però el que vol viure amb l'esquena dreta, el que ha guanyat un país a força de traïció, pillatge i crim, aquestes petites dificultats ne el descoratgen. Cada ofici té el seu patró i el seu lema i el lema dels captaires espanyols, des de molt antic, ha estat el que l'experiència acreditada i confirma: Pobre importuno, saca mendrugo. D'això no en saben res ni Truman ni Eisenhower. Ens cal saber esperar també i veure qui guanyarà el matx final.